

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conversio Peccatoris, Seu Modus quo Peccator communiter resurgit ad justitiam.

Lefelon, Antoine

Bruxellis, 1675

Caput XIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9433

CAPUT XIV.

*An & in quibus sit Pœnitenti tam contra se
quàm pro se credendum ?*

CUjusmodi opus sit quanti que mo-
liminis vera ac debita Peccatoris
conversio præcipuè pravis affecti-
bus non nihil inveterati, ex iis quæ huc us-
que dicta sunt, quantum pro suscepto sco-
po satis est, arbitror patere. Venio nunc
ad ea quæ circa Confessariorum praxim
mouet Appendix ; atque imprimis num.
269. vult Confessarium teneri credere
Pœnitenti non solum contra se, sed &
pro se loquenti, nisi contrarium morali-
ter certò constet : ex quo concludit quòd
sicuti ei creditur dicenti quòd ceciderit,
sic ei credendum quoque sit, quòd re-
surrexerit, seu quòd verè doleat, & pro-
ponat se emendare.

Axioma istud : pœnitenti in pœni-
tentiali foro pro se & contra se esse cre-
dendum à S. Thoma, aliisque commu-
niter esse assertum ; quod ut legitimo
sensu accipiamus :

L. §. II.

§. I.

Discrimen inter Forum Pœnitentiæ & alia Tribunalia.

Distingendum est Pœnitentiæ forum ab aliis exterioris politiæ tribunalibus. Huc enim invitus reus adducitur, ut condemnetur; illuc sponte se sistit, ut liberetur: Hic ut condemnetur, criminis convinci debet; illic ut liberetur, à crimine suo conversus probari: Hic reo prodest; illic obest delicti occultatio: Hic satis est malefacti notitia quomodocumque manifestati; illic necesse est ipse peccator sui sit accusator & peccatorum proditor. Ac propterea in his externi fori tribunalibus rei pro se nulla reputatur auctoritas, nec illi crimen neganti aut aliter in sui favorem loquenti creditur, sed modo quo potest veritas inquiritur: in isto verò Pœnitentiæ foro ab ipso peccatore veritas petitur, & si aliud nihil persuadet, sincerus ac verax creditur, sive pro se sive contra se dicat.

Fit quidem subinde nonnullos hic Confessarium fallere, qui cum pudore aut aliâ non sufficienti causâ quoddam è gravioribus peccatis scienter subliceant,
aut

aut ea quæ confitentur adhuc statuunt
repetere; tamen ut absoluantur, debite
pænitere ac integre confiteri se simulant.
Propter quod hæc Confessario necessaria
cautio est, ut dum aliquod hujus se pro-
dit indicium, penitiùs pænitentis dispo-
sitionem examinet. Est tamen rariùs hîc
dolum subesse, ac pænitentes fallaciter se
tegere, sed sinceriter eos sua aperire
contingit ut in pluribus.

§. II.

*Nec omnium Pænitentium, & præcipue non in
omnibus rebus, eorum est æqualis
auctoritas.*

Verùm tametsi suspecta non sit pæ-
nitentium sinceritas, tamen ut ipsis
credatur, non omnium, nec in omnibus
æqualis est eorum auctoritas. Quædam
magis, quædam minùs cognoscere & di-
judicare sufficiunt; in nonnullis alicujus
momenti non est eorum judicium. In
his ergò quæ cognoscere, & dijudicare
sufficiunt, ut sunt multa peccata, maxi-
mè opere completa, ac variæ eorum cir-
cumstantiæ, dum eos leviter nihil osten-
dit processisse, rectè ipsis & pro se &
contra se creditur: in quibus verò minùs

sufficiunt, minùs quoque ipsis in hujusmodi credi debet, sed magis etiam ad alia quæ concurrunt oportet attendere. Dum verò quædam discernere & dijudicare vix aut nullo modo sufficiunt, à prudentia alienum est in istiusmodi multùm eorum iudicio deferre.

§. III.

Non in omnibus credendum est Pœnitentibus, dum contra se loquuntur, ac proinde non mirum quod dum pro se loquuntur, non semper illis sit credendum.

Impertinens est an pro se, an contra se dicant: nam contra se dicunt multi scrupulosi, dum in plurimis se accusant, & cogitationibus blasphemix, iudicii temerarii, vindictæ, luxuriæ, &c. consensum se præbuisse existimant, eò quòd malam suggestionem sensisse, iudicent consensisse; item ad susceptionem Sacramenti nunquàm se satis putant dispositos. In his tamen & similibus non credit ipsis prudens Confessarius, quin potiùs singulis attentis, ac cognito eorum statu ac vivendi modo plerumque contrarium iudicium format, cui ipsorum quoquè potiùs est, quàm proprio credere, quòd istà

an-

PECCATORIS. 165

anxietate commoti inepti sint, qui de se & sibi agendis judicent. Sic è converso non omnibus credendum est, qui se pœnitere, atque à peccatis debitè dicunt conversos; sed prudenter ex aliis ponderandum est, quantum eorum hâc de re iudicio deferre oporteat. Cùm enim teste Apostolo, *animalis homo non percipiat ea quæ sunt Spiritûs Dei*, qui adhuc animales vivunt (vivunt autem, ut notat Augustinus, etiam nunc revelatâ novi Testamenti gratiâ adhuc plerique) valdè inepti sunt, ut interiorem conscientiæ suæ statum secundùm Dei legem exactè dijudicent. Cui accedit privatus amor quo sibi quicquid blanditur & mala sua extenuat. *Hic enim, ut verè Gregorius, vehementer claudit oculos cordis, & facit quod idem alibi dicit: ut sæpè sibi de se mens ipsa mentiatur & fingat se de bono opere amare, quod non amat, de mundi autem gloria non amare quod amat.* Hic ergò quò adhuc in homine major est, ac minùs Dei charitati subjectus, eò faciliùs eum facit in sua de se existimatione falli, ut se à peccatis recessissè judicet, à quibus non recessit, & debitè se ad Deum conversum, à quo adhuc pro potiori parte manet aversus.

1. Corinth. c. 2. v. 14.

L. 1. de Bapt. c. 15.

om. 4. in Ezech. Past. p. 1.

§. IV.

Experientia constat plurimum nocere Pœnitentibus, quòd Confessarii erga illos sint nimis creduli.

Propter quod non solum multiplici errori obnoxium est, sed & salutem eorum valde contrarium, ut se dolere, atque à peccatis debite se dicunt conversos, ilicò & cæco annutu ipsi Confessarios assentire. Hinc enim dum nonnulli hodiè accuratiùs eos examinant, ac penitiùs ipsorum penetrant conscientias, capitales in eis sæpenumerò deprehendunt defectus, ac multas priorum temporum Confessiones, dum ipsis sic facile creditum fuit, fuisse invalidas; ac per hoc, dum se dilectos Dei filios, ejusque hæredes putabant, mansisse filios iræ, suæque damnationi obnoxios.

Non paucos reperiunt Mysteriorum Fidei omninò rudes, nescientes à Deo justificari impium per gratiam ipsius, per Redemptionem quæ est in CHRISTO JESU, cum tamen teste Apostolo, CHRISTUS nobis propositus sit *Propitiatio per fidem in Sanguine ipsius*. Nam quòd latam quandam fidem in plerisque faciliùs reperibilem,

Rom. 3. v.
25.

ribilem nonnulli hodiè in casu velint sufficere, ut summùm id est ambiguum, cui imprudenter pœnitentium salus committitur. Hic enim neminem juvabit quæcunque probabilitas, si non ei suffragetur & veritas. Deindè cùm perfectior Fides procul dubio omnibus in præcepto sit; rarum est ejus defectum alicui inter Christianos non esse culpabilem.

Sunt etiam ejus, quâ ad justificationem & debitam Sacramenti susceptionem opus est, præparationis ignari. Hinc vel nullam adferunt, vel satis putant si peccare desinant, aut de cætero meliùs vitam instituere proponant, seu jam instituunt; ac præterita delicta, licèt nullâ eorum contritione commoti, confiteantur. Hæc quidem non ad nostra tempora pertinere, putat Appendix: putarunt id & plures alii, sed quorundam inductu hujus periculum facientes ordinariorum quoquè suorum pœnitentium (nec sæculari dignitate fulgentes excipio) ignorantiam obstupuerunt. Haec in hac sua Diœcesi tot eruditissimis ac zelosis animarum Directoribus confertâ, à se compertam dixit & deploravit nuper Illustrissimus Mechliniensis Andreas Creusen. *D. d. an. 1666.*

res partes commemorare, in quibus Minister aut Instructor communiter & rarior est, & imperitior, & quod dolendum est, sæpè muneri suo minùs intentus.

Adde nunc multos conscientia suæ incurios, qui licèt novæ vitæ proposito conjungendum sciant veteris odium & detestationem, ac propterea curandum sibi delicta sua reminiscendo sigillatim cognoscere; tamen quia animæ rebus minùs addicti sunt, levem, hoc est, minorem quàm oportet curam, aut insufficientem displicentiam quæ, uti è superioribus patet, mortiferum peccati affectum adhuc sæpè compatitur, facile judicant sufficere. Item quia sæpè exterioribus occupati interiora minùs attendunt, licèt pœnitere se dicant; tamen examinati dignoscuntur internas cupiditates & maximè complacentias, quibus aliorum peccata approbant, non à se deponere; cùm tamen juxta Apostolum digni sint morte, *non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.* Maximè verò multos falli facilè est circa motivum sui doloris quo eos pœnitet peccasse, non Dei, sed sui solummodò causâ, nempe dum ipsis in suis peccatis non displicet

Rom. 1. 7.
32.

plicet Dei offensa sed malum, quod eis jam supervenit aut superventurum formidant. Talis, hoc est illegitima fuit Antiochi pœnitentia : *Dolebat enim*, ait S. Thomas, *de culpa præterita, non propter Dei offensam, sed propter infirmitatem corporalem quam patiebatur.* Sic pœnituit & Saül, videlicet ut notat S. Fulgentius, *ex timore supplicii, non ex horrore peccati, non odivit quod fecerat, sed timuit quod nolebat.*

Has ergò aut similes ob causas frequens est multos pœnitentium qui se debite conversos & pœnitere aut putant aut dicunt, à vera pœnitentia adhuc multum deficere : ac per hoc Confessarii est non cæco assensu eis annuere, sed quantum cujusque assertioni hâc in re tribuendum sit ex aliis considerare & ex singulis quæ concurrunt ejus dispositionem dijudicare. Hoc ab eo Sacramenti exigit religio, hoc postulat ipsorum pœnitentium salus. Sacramenti namque exigit religio, ut sollicitè caveat, nè *Sacramentum det canibus*, & Sacramentum admittret indignis, non solum uteos arceat, (ut vult Appendix) quos moraliter certo novit indispositos, sed eos tantum admittat, nisi aliud jubeat justa necessitas, quos prudenter judicat ritè dispositos.

Soler-

L. 1. de spi-
rit. inter.
anima.

Solenter igitur, ut dicam cum B. Laurentio Justiniano, Sacramentorum caelestium dispensator invigilet, ut illum tantummodò solvat, quem introrsus per compunctionem, sive compunctionis indicium, vivificatum à Deo esse deprehenderit. Postulat id quoque ipsorum poenitentium salus. Huic enim valdè obest sic ipsis facilè credi. Multi enim verè & ut oportet converti, orando & laborando satagerent, sed nunc errore decepti, dum se falsò conversos putant, hanc sollicitudinem deponunt, ac per hoc nec convertuntur, nec salutem adipiscuntur. Comprobat hoc multorum hodiè experientia. Nam plurimi poenitentium suorum assertione non contenti, dum penitiùs eorum statum inquirunt, generaliter verum reperiunt, quod de iis qui opificiis & publicis exercitationibus incumbunt, dicebat S. Carolus: *Si Confessarius posuerit*
Instruct.
Past. p. 2.
Et 18. *majo rem industriam in iis examinandis, non dubium est, quin plures deprehendet, qui nunquam ut oportuit Sacramento Poenitentiae peccata sua expiârint.*

Quapropter ea Confessario necessaria est eruditio, ut Poenitentium suorum interiora prudenter & discernere valeat & dijudicare: quamque eò oportet esse majorem, quò ad id minùs ipsi poenitentes

entes sufficiunt. Undè & resurgens à mortuis Dominus, ait D. Gregorius, & post ipsum B. Laurentius Justinianus, priùs in Discipulorum faciem insufflavit, & postea dimittendi retinendiquè peccata auctoritatem tribuit: ut profectò monstraret, quia qui illam mentis speculationem non habet, iudex animarum esse non debet. Propter quod Sacramenti hujus dispensatorem S. Bernardus inter alia volebat esse literatum: ut sciat quid injungat, cui parcat, quando parcere debeat. Ejus namque ignorantia, ait S. Thomas, periculossissima est in confessionibus audiendis. Unde Augustinus in lib. de penit. Qui vult confiteri peccata sua ut inveniat gratiam, quærat Sacerdotem scientem ligare & solvere, ne cum negligens circa se exstiterit, negligatur ab illo qui eum misericorditer monet & petit, ne ambo in foveam cadant quam stultus evitare noluerit.

Verùm Confessario incumbere non cæco annutu pœnitentibus credere, sed juxta prudentiæ regulas eorum dispositionem dijudicare, nemo forsan rationaliter inficiabitur. Tamen dicet quispiam eis assentiendum, dum debitâ circumspèctione adhibitâ moraliter certò deprehendi nequeunt indispositi. Hoc fortè est quod solùm præten dit Appendix, dum pœnitenti vult à confessario credi

Lib. 3. c. 5.
in l. 1. reg.
l. 1. de spir.
inter anima.

Serm. 3. d.
S. Andrea

Opusc. 34.
cont. impug.
relig. c. 4.
concl. 5.

credi non solum contra se, sed etiam pro se loquenti, nisi contrarium moraliter certò constet.

Hoc si sentit, non parum concedit. Satis id est ut redargui possint ii, qui communiter omnes confessionali sedi accedentes, & sese dolere asserentes, sine alia discussione, supponunt legitimè dispositos. Si enim, uti id ministerii eorum exigit ratio, aliùs non nihil multorum conscientias perpetrarent, non paucos deprehenderent, quemadmodum deprehendunt alii, moraliter certò indispositos.

Sed nec sic ei consentiendum. Quid si enim cunctis consideratis dispositionem pœnitentis Confessarius judicet dubiam, & utrumque contradictorium, quâ dispositus & indispositus asseritur, sit huic æquè verisimile? neutrum moraliter certò constat. In hoc casu prudenter non credet pœnitenti, hoc est, propter ejus asseritionem judicabit eum ritè dispositum. Jam enim unam partem judicando veram determinat. Hoc verò imprudenter facit, nisi sufficienti nixus fundamento; istud verò hîc illi deest. Alia enim ut ponitur, hîc fundamenta non sunt, nisi quæ hinc inde utrumquè contradictorium æqualiter, aut quod idem est, ferè æqualiter
illi

illi faciunt ambiguum; quo unum certò falsum fit, & alterum certò verum, sine fundamento unum determinatè verum judicat. Cum æquè illi verisimile fit illud esse falsum. Quod de ambiguo dixi, dicendum est & de probabili, in casu enim posito quantumcumquè utraque contradictorii pars fit probabilis, tamen unius determinatæ nec satis constat veritas, nec etiam satis constat falsitas, ac per hoc imprudenter una determinatè vera judicatur.

§. V.

Discrimen inter forum pœnitentiæ & alia tribunalia.

NOtanda nunc est hujus fori ab aliis tribunalibus differentia. In his, ut dictum est, sistitur quispiam ut criminis reus condemnetur; ac per hoc reus probari debet, ut damnationis sententia justè in eum feratur: deficiente verò probatione licèt se innocentem convincentibus argumentis non probet, liber dimittitur. Ad istud verò pœnitentiæ forum accedit peccator ut à peccato conversus ejus vinculo solvatur, ac per hoc conversus probari debet ut solvatur seu absolutionis sententiæ in eum proferatur.

De

Deficiente verò hac probatione, licet contrarium, hoc est, ejus non conversio moraliter certò non constet, nisi aliud cogat necessitas, non est solvendus.

Ex quo patet nullius momenti esse quod objicitur ex S. Thoma dicente 2.2, q. 60. a. 4. *Vbi non apparent manifesta indicia de malitia alicujus, debemus eum ut bonum habere, in meliorem partem interpretando quod dubium est.* Hoc enim ad privatum cujusquè judicium pertinet, quo quisquè æstimandus est probus nisi probetur improbus. Ac per hoc improbitas probari debet, quæ in dubio non probatur ut possit non-probus haberi: hîc verò conversus probari debet ut absolute judicetur dignus.

§. VI,

Licet aliquando ad cautelam in dubio pejorem partem supponere.

DEindè ad cautelam licet in dubio pejorem partem supponere: & sic ait ibidem ad 3. idem S. Doctor: *Cum debemus aliquibus malis adhibere remedium sive nostris sive alienis, expedit ad hoc ut securius remedium apponatur, quod supponatur id quod est deterius: quia remedium quod est efficax contra majus malum, multò magis est efficax contra mi-*

nus malum. Maximè autem id expedit in hujus Sacramenti administratione. Dubiam enim confitentium resipiscentiam veram reputare, iis qui non resipuerunt valde est damnosum: non veram supponere, omnibus prodest. Prodest non conversis, ut converti satagant, prodest & conversis ut dum dignis pœnitentiæ fructibus certam suam vocationem facere student, perfectiùs convertantur.

Quàm id autem pœnitentium salutì conducat, probat multiplex fructus, qui hodie à plurimis hâc ratione percipitur. Multi enim sunt qui cum plures annos, puta decem aut viginti, gravibus criminibus obnoxii vixerant, & assiduè confitendo nec parum fuerant emendati, hâc viâ paucarum hebdomadarum spatio veraciter se correctos mirantur, lætantur, & maximas Conductoribus suis agunt gratias. Hoc erat quod propter quosdam nimium

L. de lapsis.

faciles pœnitentium receptores dicebat gloriosus Martyr Cyprianus: *Cum scriptum sit, inquit, qui vos felices dicunt, in errorem vos mittunt, & semitas pedum vestrorum turbant: qui peccantem blandimentis adulantibus palpat, peccandi fomitem subministrat: nec comprimit delicta ille, sed nutrit. At qui consiliis fortioribus redarguit simul atque instruit fra-*

trorum

trem, promovet ad salutem. Quos diligo, inquit Dominus, redarguo & castigo. Sic oportet & Dei Sacerdotem non obsequiis decipientibus fallere, sed remediis salutaribus providere. Imperitus est medicus qui tumentes vulnerum sinus manu parcente contrectat, & in altis recessibus viscerum virus inclusum dum servat, exaggerat. Aperiendum vulnus est & secandum, & putaminibus amputatis medelâ fortiore curandum. Vociferetur & clamet licet, & conqueratur aeger impatiens per dolorem, gratias aget postmodum cum senserit sanitatem. Id hodie impleri videmus & gaudemus.

C A P U T X V.

Vtrum in administratione Sacramenti Penitentiae, etiam seclusâ necessitate, liceat uti materiâ dubiâ, aut solum probabili?

Dixi superiori capite, in dubio, pœnitenti dum se conversum dicit, prudenter non posse credi, & per consequens nisi aliud suadeat necessitas, neque absolutionem impendi: quod Theologi confirmant, dum communiter illicitum docent in Sacramentorum administrationem citra necessitatem

fitam